(Nro. 255.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 127. 8. Listopada 1819.

Wiadomości kraiowe.

J. C. K. Mość, ofiarował J. Królewicowskiey Mci W. Xięciu Badeńskiemu W. Krzyż orderu S. Szczepana.

Wiadomości zagraniczne.

Wyspa S. Heleny.

Naynowsze wiadomości z tey wyspy (umieszczone w gazetach Londyńskich) potwierdzaią, że Napoleon pisze Pamiętnik w przedmiotach politycznych, administracyynych i woyskowych. Mówią, że wykryie taktykę, którey winien był zwycięztwa swoie, i w ogólności wskazuie powody, które kierowały czynnościami iego. Trzy tomy są iuż gotowe i przepisane. Wieczorem poprawia to, co przed połudnem dyktował. Okazuie się niezmiernie uległym i iest weselszy. Powoli nawyka do życia spokoynego a działalność duszy iego, ćwiczy władze iey na przedmiotach kosztuiących mysli.

Wielka Brytaniia.

Według naynowszych wiadomości z Londynu z d. 12. Październiha i gazety Ministerialney, zebrać się ma Parlament we Wtorek d. 23. Listopada r. b. do czego spodziewana niezwłocznie Królewska odezwa. Nagła potrzeba położenia tamy zuchwałym zabiegom tak zwanych Reformatorów, i poskromienia ducha buntowniczego i bezbożnego, maiącego za cel obalenie Rządu i konstytucyi W. Brytanii, iest iedynym powodem wcześnieyszego zwołania Parlamentu, inaczey odroczonyby był na czas poźnieyszy.

Zgromadzenie Ludu w Halifoxie (w Yorkshire) było dnia 4go bieżącego mca bardzo wielkie. Liczono 15 do 20000 ludzi, 41 chorągwi, 7 czapek wolności. Między znakami symbolicznemi była także głowka kalafiorów ziedzona przez gąsienicę na żerdzi, przedstawiaiąca biedną Angliię, wyssaną przez urzędników, pensyionistów i płatnych prożniaków. Między mówcami był Prewodnikiem Kwaker Atednego Moore, ziedney rękodzielni Halifaxkiey. Na zmyślony krzyk: *Constables! Constables!* wszyscy pierzchnęli, lecz wkrótce zebrali się znowu. Podczas tey sceny zawaliło się rusztowanie. Naprawiwszy ie, odczytano i przyięto 25 uchwał; poczem wystąpiły znowu młode kobiety iako mówczynie, chciały odczytać wnioski swoie, nie mogły iednak od drzenia słowa przemówić, dały przeto pismo swoie mowcy z grona mężczyzn. Pismo to zawierało na końcu postanowienie kobiet Halifaxkich, że ile możności wstrzymywać się będą od używania wszystkich artykułów akcyzie podległych, i starać się, aby owoce ich krwawey pracy, nie szły do kieszeń ich nieprzyiacioł. W domowych stosunkach, bacznemi chcą bydż na to, aby ich dzieci wyssały z pokarmem macierzyńskim zasady Reformy. Po odczytaniu tey mówy oddała Prezydentowi iedna młoda kobieta czapkę wolności bogato haftowaną.

Dnia 12. Października zaczęło się w Guildeball (giełdzie) badanie księgarza Carlile, który przecisnawszy się przez nadzwyczayny tłok stanął w Sądzie z przyiaciołmi swemi, obarczonymi książkami, a między niemi był także Hunt, który także mnóstwo książek na stoł położył. Adwokat Królewski przeczytał oskarżenie, iż Carlile starał się w różnych swoich pismach znieważać stary i nowy testament, iż zaprzecza Tróycy S. i t. d. Obwiniony sam się bronił, i usiłował dowieść, iż Żyd, Turek, Poganin i t. d., każdy w swoim sposobie czci Boga i Bogów, a zatem i iemu wolno także bydż powinno toż samo czynić, czytał całe rozdziały z książek swoich. Nie zapadł ieszcze wyrok w tey sprawie.

W upłynionym d. 6. b. m. kwartale, dochody kraiowe Angielskie wynosiły miliion 151,556 funtów szterlingów mniey, iak w tymże samym kwartale roku zeszłego.

Hiszpaniia.

Gazeta Londyńska Morning-Chronicle zapewnia, iż naczelny dowodca wyprawy Kadyxeńskiey Hrabia Calderon oskarżony

został przez Władze Kadyxeńskie, że nieprzezorne urządzenia iego przyczyną są szerzenia się żółtey gorączki.

Gazeta Dworska Madrycka z d. 5. Października zawiera: „Zdaie się, iż żółta gorączka w mieście San Fernando (na wyspie Leon) przekroczyła iuż naywyższy stopień swoiey zarazy, ponieważ d. 15. Września liczono chorych 1086, do 29go zaś zmnieyszała się liczba chorych stopniowo tak daleco że w tym dniu niebyło ich więcey, iak 495. Toż samo zdaie się bydź w Kadyxie gdzie d. 29. było chorych 4075, z których umarło tylko 62. Podług wiadomosci nadchodzących z Hiszpanii, a umieszczonych w gazetach Francuzkich, rozciąga się trwoga z powodu środzenia się tey zarazy, aż do samey Stolicy, gdyż okazała się iuż w wielu mieyscach Andaluzyi. Wszystkie bramy Madrytu są pozamykane, wyiąwszy dwie, których straż poruczono mieszkańcóm; nie wpuszczaią tam nikogo przybywaiącego z Andaluzyi albo Hiszpanii południowey. Spodziewaią się, że Królowa zostanie tymczasem w Burgos idąc za radą ostrożności.

Francyia.

Dostrzegacz Austryiacki, umieścił z gazety Paryzkiey: *Gazette de France* z d. 13. Października, następuiący artykuł o uchwałach Seymu Związku Niemieckiego, dodaiąc; że texta wymierzone przeciwko Ministerium Francuzkiemu, są pominione:

„Uchwały Seymu Frankfórtskiego, dzia-ła łaią bardzo rożnie na umysłach istnieiących między nami stronnictw. Rojaliści poglądaią z ukontentowaniem, na pasmo urządzeń, którémi zdaie się natchnął Związkowych duch zachowawczy, i których niezbędney potrzeby do uratowania tak samych Niemiec iako i powszechnego porządku od okropney plagi spadłey na Europę przez długą Rewolucyię naszą zapoznawać nie można. Przeciwnie zaś dzienniki tak zwanych liberalistów powstaią w tey mierze z wielką wrzawą; twierdzą, że urządzenia te podkopuią zasady konstytucyi naszey, że nie wiele potrzeba do tego, i powiadaią, że Król Francuzki działać będzie wspólnie z Rewolucyionistami Niemieckiemi, przeciwko Seymowi Związku Niemieckiego, i że działa Burbonow poszło na pomoc sztyletóm Sandow. Ograniczaią się ieszcze na potwarzeniu owych polityków, od których wyszły te ważne uchwały. Sądzą teraz nawet, że uchwały te, udziałane zostały przez ludzi „bez talentu." Zaiste powiedzieć można, że ci Panowie nie wiele okazuią zręczności w wyborze swoich pocisków, wymierzaiąc ie właśnie tam, gdzie nieprzyiaciele ich są naybezpieczniejsi. —"

„Rojaliści Francuzcy nie uchybiaią konstytucyi Oyczyzny swoiey, pochwalaiąc uchwały Karlsbadzkie i Frankfórtskie. Uchwały te nie stoią w żadney sprzeczności, z poprawą kształtu Rządu, którey wymagać mogą nowe stosunki, lub też istotny kraiu interes. Artykuł 13sty Aktu konstytucyi Związkowey, przyrzekaiący Ludóm Niemieckim Stany, nie iest zniesiony; chcą tylko, aby go mądrość Monarchów, ale nie rokosz Ludow przyprowadziła do skutku, chcą, aby nowość budowana była na posadach dawności, ale nie, aby Reformatorowie z fundamentu, od drugiego brzegu Renu, niszczyć mieli zasady te mieczem i ogniem; chcą przekształcić dawne Niemcy, iak przekształcono dawną Angliię, ale nie zburzyć, iak zburzono Francyię dla zrobienia wycieczki polityki experymentalney gdzie każdy błąd prowadzi do zguby, i każde doświadczenie, kosztuie krwi przelewu; chcą iść za postępem oświaty towarzyskiey, miasto targnienia się na nią, i porządek istnieiący ulepszyć zamiast obalenia onegoż. Ten był cel uchwał Frankfórtskich. Uchwały te zapobiedz maią mylnym wykładaniom artykułu 13, aby nadal nie żądano na mocy tego artykułu od Monarchów, na mieysce systematu Stanowego, systematu polityoznego całkiem nowego; na mieysce systematu, które Niemcy utracili byli przez podbiianie kraiow i rewolucyie woyskowe, a które posiada cała rękoiimię, mogącą bydź potrzebną do zapewnienia Ludom wolności i pomyślności naradowey."

Podczas, (przydaie Dostrzegacz Austryiacki) gdy wszystkie gazety Francuzkie, przychylne zasadom monarchicznym, tak gazeta ministeriialna, iako i przeciwministeriialna, Monitor, Dziennik rospraw, Gazeta Francyi, Gazeta codzienna, Dziennik Paryzki, Goniec, Konserwator i t. d. mówią o uchwałach Związku Niemieckiego, acz każdy w swoim sposobie, przecież iednomyślnie z szacunkiem, a w części, nawet z wielką pochwałą; dzienniki Liberalistów, iako Dziennik: Konstytucyyny (*Constitutionel*), Niepodległy (*Independent*), Cenzor (*Censeur*) i *la Renomée*, wystawiaią te same uchwały, iako zamachy na prawa Ludów, i sprzysiężenie się przeciwko ich wolności. Krzywdzące przekształcenie rzeczywistości, i zupełna niewiadomość politycznego Stanu Niemiec są to głowne zarysy tych wszystkich artykułów, niezasługuiących na formalne zbiianie, zwłaszcza

że tylko u tey części czytelników znaydą wziętość, dla którey każdy pocisk wymierzony na Rządy miłym iest bez względu na prawdę i sprawiedliwość. Wystąpiła nakonieo i gazeta Minerwa z długą rosprawą przeciwko uchwałom Związkowym i Monarchom Niemieckim, która, acz nie iest lepsza co do treści swoiey, ma przecież tę zaletę, że wszystkie razy nieprzyiacielskie, w ieden punkt zbiera, przezco można sobie oszczędzić pracy w dowiadywaniu się o innych pociskach. Za podaną przeto okolicznością, udzielemy niektóre uwagi nad artykułem pomienionym Minerwy.

Rozporządzeniem Królewskim z d. 14. Października zwołane są obie Izby na d. 15. Listopada.

Rozporządzenie Królewskie z dnia 29go Września umieszcza do służby czynney młodych żołnierzy z klass r. 1816 i 1817, którzy znayduią się obecnie w mieyscu rodziny swoiey gotowi stanąć pod bronią; do d. 15. Listopada wcieleni bydź maią do legiionów Departamentowych.

Dnia 9. Października, miał pierwsze po słabości swoiey posłuchanie u Króla, Minister Woyny Gouvion St. Cyr. Potem zwiedzał Monarcha, powtórnie wystawę sztuk nadobnych, przyczem naycelnieysi malarze mieli zaszczyt przedstawionymi bydź J. K. Mości.

Włochy.

Niemiecka gazeta powszechna, umieściła wyciąg następuiący z listu pewnego Niemca podróżuiącego, z d. 13. Września pisanego z Frosinone: „Od dnia wczorayszego, bawię w tem mieście delegacyynem z kilkoma przyiaciołmi. Począwszy od Tivoli widzieliśmy wszystkie gościńce pocztowe i uboczne, pogórki i pola osadzone woyskiem. Zwiedziliśmy także i Sonnino, gdzie pracuią usilnie na iego zniszczeniem. To miasto położone iest na górze i liczy 3000 mieszkańców. Skoro się która rodzina wyniesie z tego miasta, cieśle woyskowi zrzucaią zaraz z domów dachy, a mularze walą mury. Tylko dom gminy ma zostać i obrócony bydź na koszary dla brygady karabinierów. W kilka tygodni zburzone ma bydź zupełnie to mieysce. Rząd wspiera mieszkańców ile można, aby się atamtąd wynosili, wszyscy ubodzy umieszczeni bydź maią w Rzymie. Widzieliśmy trzy rodziny opuszczaiące mieysce urodzenia swoiego; był to widok nader poruszaiący. — Opowiadaią nam właśnie że Xiążę Canino (Lucyian Bonaparte) powracaiąc z przeiazdki, napadnięty był od dwóch rozboyników, ale odwagą karabiniera towarzyszącego mu obronionym. Karabinier ten postrzelony miał zostać w piersi od kuli karabinowey, która odskoczyła od blachy mosiężney, będącey na przepasce rzemienney od ładowniny. Rozboynicy uciekli, ieden z nich w zapomnieniu zostawił kapelusz, w którym znaleziono patent na strażnika polowego, tym sposobem odkryto go i uwięziono. Lucyian wynagrodzić miał po Xiążęcu karabiniera, nazwiskiem Flordiponte.

List pisany z Rzymu i umieszczony w iedney gazecie Paryzkiey, udziela niektóre wiadomości o członkach rodziny Bonapartego żyiących teraz we Włoszech. Lucyian żyie we włości Ruffinella pod Frascati, dawnem Tusculum i kończy iuż bohaterskie poemata swoie: Cyreneidę i Karola Wielkiego. W wielu mieyscach tey klassyczney ziemi każe kopać, przezco odkopano drogę Via tusculana, gruzy dwóch amfiteatrów i szczątki wielkiey sadzawki. Także i Kardynał Fesch oddał się całkiem sztukom i umieiętnościom. Ludwik Bonaparte poświęcił czas wychowaniu syna swoiego. Xiężna Borghese, żyie w gronie przyiacioł, naywięcey Anglików.

Niemcy.

W Karlsruhe wyszło d. 8. Października następuiące rozporządzenie: „Postrzeżono, że niektórzy Urzędnicy Państwa, podpisuią nazwiska swoie tak przesadnie i niewyraźnie, iż częstokroć niepodobieństwem iest takowe odczytać. Oczywiste są szkody, wynikaiące dla wierzytelności różnych pism i dokumentów, z tego więc powodu zaleca się, aby każdy Urzędnik podpisywał imię swoie z należytą wyraźnością, ieżeli nie chce, aby pisma iego niewyraźnie podpisane, do powtórnego wyraźnego podpisu onemuż były zwrócone.“

Redakcyia Gazety Mogunckiey, umieściła następne, oświadczenie do swoich Korrespondentów: Celem zapobieżenia wszelkim nieporozumieniom, przy dosełaniu artykułów do gazety naszey, przydaiemy i to, że uchwały wysokiego Seymu Związkowego z d. 20go Września, służą za iedyne prawidło, i rozumie się, że także przedmioty zarządu wewnętrznego, mogą tylko tym sposobem bydź przyięte, które nie sprzeciwiaią się zasadom wyrażonym we wniosku prezydyialnym uczynionym na owem posiedzeniu. Dla tego tegoż naypożądańszemi będą dla nas artykuły naukowe i rosprawy literackie będące obce dla polityki. W Mo-

gencyi d. 18. Października 1819. — Redakcyia gazety Moguncskiey. F. Lehne"

Xiążę Gustaw (syn byłego Króla Szwedzkiego) przedsięwziął podróż naukową do Anglii przez Szwaycaryię i Francyię w towarzystwie Nauczyciela swoiego Szambelana Polier.

Królowa Szwedzka (małżonka Króla panuiącego) przybyła znowu do Frankfurtu z podróży przedsięwziętey do Niemiec północnych. — Hrabia Lascazas atoli wyiechał do Leodyium z Offenbachu wraz z rodziną, gdzie bawił przez rok cały.

Prussy.

Z Berlina d. 19. Października. — Król Jmć mianować raczył Członkiem Kommissyi śledczey centralney, ustanowioney w Moguncy w skutek uchwały związku Niemieckiego z d. 20go z. m. taynego Radcę Rządowego Grano, będącego Radcą i Justycyiaryiuszem przy Rządzie tuteyszym.

Korrespondent dla Niemiec donosi z Berlina: „U księgarza Dümler. zabrano znaczną liczbę exemplarzy pisma Professora Görres. Przecież rozeyść się miało iuż pierwey przeszło 300 exemplarzow w publiczności. — Gazety Reńskie donoszą z Koblencyi pod d. 12. Października: Z rozkazu nadeszłego ze Stolicy, grabiono wczoray papiery P. Görres, opieczętowano i odesłano do Berlina. Pana Görressa nie było podczas tey sceny. Kommissyia wyznaczona do wykonania tego rozkazu składała się z Urzędnika Sądowego Ehrenbreitstein, Członka tuteyszey Rady mieyskiey i Adjutanta Jenerała dowodzącego w Prowincyiach Reńskich. Słychać że dziełko: „Niemcy i Rewolucyia" dały powód do tego. Pismo to iak wiadomo, skonfiskowano w Koblencyi, w Kolonii nadaremnie ie szukano, w wolnem mieście Frankfurcie także zagrabiono, a w Elberfeldzie, zabroniono przedaż iego pod karą 50 talerów. P. Gorres nie powrócił ieszcze z podroży swoiey. (Według wiadomości z Sztrasburga z d. 14. Października, znaydował się iuż od kilku dni w tem mieście.)

Hrabia Bocholz, który iako uczeń Akademii Jenańskiey, wyzwał był na poiedynek P. Stourdzę i z tego powodu zapozwanym został, puszczony iest na wolność od wyższego Sądu kraiowego w Paderbornie.

Ostatnich dni Września, czytano w Berlinie na czarney tarczy przybitey na gmachu Akademii rozporządzenie Senatu akademickiego, napisane w języku łacińskim, zakazuiące uczniom w Monarchii Pruskiey tworzenie towarzystw zwanych Chłopcowstwem Niemieckiem. Sądzą, że wkrótce zakazane będzie także noszenie sukien Staroniemieckich. Od Kwietnia zarzuciło iuż wielu z młodzieży ten ubior.

Rossyia.

Wolny port Odessy otworzony został uroczyście przez Gubernatora Hrabiego Langerona d. 27. Sierpnia:

Szalupa Kamczatka, wysłana iak wiadomo przed dwoma laty od Rządu pod sprawą Kapitana flotty Golownina do Kamczatki i wysp Kurylyyskich i Aleutyyskich, zawinęła po odbytey szczęśliwie żegludze do Kronsztadu d. 17. Września. Zawinął tam równie d. 19go okręt Kutuzów, należący do kompanii Rossyysko-Amerykańskiey będący pod rozkazami Kapitana flotty Hemeister. Nie było go przez trzy lata, i przywiozł z sobą bogaty ładunek. Okręt ten zwiedził w żegludze swoiey porty Hiszpańskie leżące na wschodnim brzegu Ameryki, iako to: Calao, Acapulco i inne, powrócił zaś z Batawii. Akcyie kompanii Rossyysko-Amerykanskiey, podskoczyły znacznie w cenie. W ciągu Września wyprawi znown ta Kompaniia dwa okręty do posiadłości swoich na północno-zachodnim brzegu Ameryki.

Szwecyia i Norwegia.

Następca tronu poiedzie do Upsala w assystencyi Dworu, byłych nauczycieli swoich i Adjutantów, gdzie przysłuchiwać się ma publicznym prelekcyiom akademicznym, naybardziey w przedmiotach ścisle umieiętnych, osobliwie w nauce prawa i historyi. Mówią, że pewien Professor filozofii zatrudniony iest wypracowaniem rosprawy, która Królewica oświecić ma dokładniey w nauce filozofii.

Kraie Barbaryyskie.

Gdy dowodcy połączoney eskadry Angielsko-Francuzkiey przełożyli Dejowi Algierskiemu, uchwały Kongressu Akwizgrańskiego, z których iedna stanowi, że Kraie Barbaryyskie nie mogą iuż dłużey pozostać na stopie dotychczasowey, i że w stosunkach politycznych uważane bydź muszą iako Ludy ucywilizowane, odpowiedział Dey: iż tego wcale nie rozumie, i że wszystko iak iest po dziś dzień, nadal pozostać musi.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.